

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an . . . . . 240 Lei</p> <p>Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei</p> <p>Pe un pătrar de an . . . . . 80 Lei</p> <p>Un număr . . . . . 5 Lei</p> <p>Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concursuri edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	---	---

Misionarism și sectarism.

În sânul tuturor religiunilor există ramificații sectare. Este un fenomen generic al credinței. Neastâmpărul sufletului omenesc în căutarea adevărului adevărat, *a vieții adevărate* — provoacă astfel de deviații, fie pe motive doctrinare dogmatice, fie disciplinare. Ele se ivesc mai mult ca un corectiv la adevărul de credință, sau la norma disciplinară. De cele mai multe ori acele corective neprimind confirmarea certitudinii dogmatice sau disciplinare, dau naștere nucleelor religioase cari se separează în adunării cu rudimentare precepte de credință.

Psihologia sectelor confirmă existența *selei* după cele religioase. Iar sectele sunt un fenomen de *patologie religioasă*, generic tuturor religiunilor.

Fanatismul este caracteristica oricărei mișcări sectare. Frământările și dibuirile sufletelor cari nu s'au ridicat până la gustarea adevărului revelat, chivernisit în biserica apostolică, precum și indiferența apaticilor religioși întâlnind *entuziasmul fanatic și cotropitor al sectarismului*, capitulează în brațele agenților sectari cari dau asalturi irezistibile asupra sufletelor desechilibrate.

Se poate ușor observa că victimele sectarismului sunt recrutate din indivizi cari n'au o constanță sufletească, trăind o viață zbuciumată și nedefinită. Prinși însă de valurile sectare, ei își potolesc setea în apele vieții sectare. Mulți din desechilibrării vieții trăesc momentele zguduirii launtrice. Văzând prăpastia vieții de până aci, se aruncă în brațele credinței care i-a întins mână de ajutor. Deaceea și naufragații sectarismului se recrutează sau din rândurile acelor cari au predispoziții mistice evazive sau din rândurile acelor cari până atunci au fost reci, desinteresați și lași față cu adevărurile de credință ale bisericii, împrăștiindu-și energia sufletească în preocupări materiale, lăudate și apreciate de mentalitatea lumii de azi și de totdeauna.

Și cum cel convertit sufletește caută și un *nou stil de viață*, el se asociază aceluia al cărui cuvânt l-a captivat. Pe cel convertit la vreo sectă nu-l interesează numaidecât adevărul dogmatic, nu se avântă în speculațiuni teologice, ci mai cu seamă observă schimbarea vieții lui, a purtării lui, a ființei spirituale de până aci. Sectarismul se caracterizează chiar prin aceea că pune accent pe trăirea credinței, îmbiind sufletului însetat simplismul învățaturii propovăduite. Iată cum se explică faptul că sectarismul recrutează aderenți numai din oamenii simpli. Sufletul omului de rând cere și adevăruri simple, pe cari să le înțeleagă cu inima iar nu să le scormonească cu mintea.

Biserica trebuie să-și lătească amvonul misionar *dincolo* de zidurile ei. Vremurile sunt sbuciumate și sufletul omenesc caută orientare în vertiginoasele prefaceri sociale. Misionarismul bisericii trebuie să se *acomodeze* nouilor cerințe sociale. La boli noi și terapeutică nouă. Trebuie să ținem pas vremilor. Tezaurul credinței depozitate în ortodoxism este atât de vast încât ne poate oferi noi și noi izvoare de inspirație pastorală misionară. Ne trebuie însă *entuziasm*, ne trebuie *avânt*. *Cel puțin atât, cât îl au fanaticii agenți sectari!*

Să eșim la muncă afară, pe teren, *în rând cu sectarii*. Acolo să dăm bătălia *decisivă* în contra lor. Biserica este adunarea celor binecredincioși ai ei. Grosul poporului este însă în *afara* zidurilor bisericii, la *colțuri de străzi* și *alle întâlniri lumești*. Acolo operează sectarii. Acolo trebuie să operăm și noi. Acolo se câștigă sufletele!

Misionarismul se consumă în afară de biserică. În biserică se sfințește rodul pescuirii misionare prin adumbrirea Duhului Sfânt prezent în misterul liturgic care săvârșește unirea mistică a comunității cu realitatea euharistică.

Pr. A. Uroș Doloveanu.

Peripețiile unor finanțe.

I.

Adunând coloana înfăptuirilor economice, precum și pe cea a suferințelor financiare, îndurate de eparhia Caransebeșului în cei 35 de ani din urmă, ajungem la convingerea, că din punct de vedere al realizărilor a avut această eparhie în trecut mai multe zile mohorâte, decât zile senine.

Incepem cu cei 10 ani d'înaintea eruperii războiului mondial, a căror notă caracteristică a fost, în ce privește dieceza noastră, o stare precară financiară, produsă de lipsa de sprijin suficient din partea guvernului vitreg de atunci și de crizele ce se iveau destul de des.

Nu treceau 2-3 ani fără ca să-și ridice câte o criză financiară capul ei amenințător. Cauzele acestor crize erau de diferită natură. Odată provenea criza dela un potop deslănțuit, altă dată dela vreun eveniment politic cu repercusiune asupra finanțelor țării, iarăși altădată dela o recoltă compromisă.

Crizele acestea nu erau de lungă durată de vreme ce după 3-4 luni de zile se potoleau, încât lumea financiară se reculegea în curând, ajungând la normal.

Pentru finanțele eparhiei erau foarte rău venite, căci se prezentau ca niște bețe în roate, care nu permiteau ca eparhia să dea ființă vreunei realizări în stil mai mare.

Concomitent cu mizeriile financiare de natură generală primiepiscopia dela guvernul maghiar o lovitură specială prin faptul, că-i suspendă lichidarea ajutorului de stat, care, deși nu era prea mare, totuși contribuia în o măsură oarecare la susținerea organismului central administrativ și didactic al eparhiei.

Măsura aceasta a guvernului ținu câțiva ani legat progresul instituțiilor noastre bisericești.

Dar să vedem, cum a ajuns guvernul să aplice această măsură?

Iată cum.

În vremea aceea părăsiseră românii principiul pasivității politice, aruncându-se cu tenacitate în vâltoarea alegerilor dietale, municipale și comunale. Cu tot terorismul pus la cale din parte oficială le succede să obțină victorii electorale însemnate. Se înțelege, că rezultatele acestea, în favorul românismului, nu li era stăpânitărilor de pe atunci pe plac, scoțându-i uneori din sărite, deci căutau cu orice preț să le contracareze efectul.

Oficialitatea episcopiei atât la centru cât și în provincie era în covârșitoarea ei majoritate

naționalistă. De aceea și devenise eparhia un obiect de supliciu.

În consecință s'au dat pe teren bătălii strâșnice, cari la aparență erau îndreptate în contra unor persoane, aplicate în serviciul diecezei, de fapt însă nu erau decât deslănțuiri vehemente împotriva românilor și a instituțiilor lor.

Suspendarea asemnării subvenției de stat încă a fost o armă de luptă, care urmărea în-genchierea financiară a eparhiei.

Cu toate șicanele suferite alege Caransebeșul doi episcopi naționaliști, unul după altul, întâi pe arhimandritul Filaret Musta, apoi pe protosincelul Dr. Iosif Tr. Badescu.

La propunerea fostului Ministru al Cultelor, a contelui Albert Apponyi însă nici una din aceste două alegeri n'a fost aprobată, ceea ce nu împiedecă pe deputații sinodului eparhial să aleagă pe un al treilea episcop naționalist în persoana protosincelului Dr. Miron Cristea. Alegerea aceasta, după parlamentări premergătoare, în sfârșit fu confirmată, spre bucuria enoriașilor.

În chipul acesta a dat eparhia Caransebeșului dovadă clasică de vitalitatea ei.

Se zice, că „Inter arma silent musae. În cazul de față nu numai muzele, ci și finanțele fuseseră reduse la tăcere, adică la inactivitate.

Conducerea eparhiei sta în fața unei grele probleme de rezolvat.

Întrebarea cea mare era: cum să se pareze lovitură aceasta, care se pregătea să fie de moarte pentru interesele noastre naționale.

Răspunsul nu putea fi altul, decât ca episcopia să se susțină din propriile ei mijloace, în cadre modeste, așa cum îi permiteau puterile financiare.

După un calcul prealabil, făcut cu chibzuire, s'a flat soluția practică a problemei, ca restanțele cele mari ce se îngrămădiseră în competențele diecezane să se încaseze și din acest incasso să se acopere cheltuielile organismului central nădăjduindu-se, că aspra situație financiară, provocată de guvern, cu timpul va ajunge să se îmblânzească.

Executarea soluționării preconizate a întâmpinat însă oarecari greutăți, ceea ce nu va surprinde pe cel ce știe ce înseamnă încasarea unor restanțe învechite.

Lucrarea aceasta de încasare a fost primul operat financiar de calibru mai mare, care mi-s'a lăsat în grijă, pentru a-l duce la bun sfârșit.

Câțiva ani în șir au înlocuit competențele diecezane restante și încasate cu țărăita, ajutorul de stat suspendat, făcând eparhiei posibil să funcționeze cu chiu cu vai. •

Rezistența aceasta a zădărnicit umilirea epis-

copiei din punct de vedere financiar. În întretimp au urmat tratative îndelungate până în fine a succes să se exopereze, ca asemnarea și ridicarea subvenției de stat să se facă în modul cum se făcuse înainte de suspendare.

La câțva timp, după ce ajunsesem cu ajutorul de stat la curent, se ivește în vara anului 1914 o nouă pacoste: războiul mondial.

În fața spectrului războiului pe de o parte se lățișe teama, că băncile românești, la care erau depuse economiile eparhiei, se vor prăbuși, pe de altă parte se auzea o părere cu totul contrară, bazată pe experiența făcută în războiul balcanic, în cursul cărui război nu s'a prăbușit în Turcia nici un institut de bani.

Părerea din urmă, din care radia un optimism sănătos, s'a dovedit a fi cea corectă între împrejurările date și iată de ce.

În cursul războiului clientela băncilor românești, adecă țărantul, n'a scăpătat materialicește, ci dimpotrivă, pe urma urcării produselor sale economice s'a întărit, căci până când în trecut se îndatorase peste măsură, acum, ajungând la bani, căuta a se cotorosi de datorii, ceea ce i-a și succes. Astfel au ajuns băncile românești a se consolida tot mai bine.

Caracteristic pentru timpul de atunci a fost, că în absența bărbaților mobilizați femeile lucrau pământul, iar banii câștigați îi foloseau pentru cumpărare de pământ, pe care îl transcriau la cartea funduară pe numele lor propriu.

Eparhia noastră încă a simțit efectul în bine al atitudinii țăranilor de a-și împăca datoriile. Țărani, care cumpăraseră pământ dela dieceză, ca să-l amortizeze în 10-20 ani și nu erau în stare să plătească nici măcar rata pe un singur an, grăbiau acum la ghișeu la casieriei diecezane, ca să scoată din praștie suma, care echivala cu achitarea integrală a datoriei lor.

În cele de până acum am arătat mersul finanțelor episcopiei Caransebeșului în cei 15 ani înainte de marea adunare, ținută la Alba-Iulia în 1 Decembrie 1918, cu care dată se începe un nou capitol în istoria românilor.

În unul din numerii viitori voi schița în continuare momentele mai însemnate ale finanțelor episcopiei Caransebeșului în cei 10 ani după înfăptuirea României întregite. Aurel Moaca.

Toți bunii Români

subscriu

Bonuri pentru înzestrarea Armatei!

Cosmogonia biblică și teoriile științifice.

(Continuare)

De Pr. I. Firca.

Posibilitatea înțelegerii lumii pentru om nu se mărginește însă la atât. *Charles Richet*, care pe lângă întemeierea *metapsihiceii* a fost și mare fiziolog și deci om de știință pozitivă, descoperind printre altele fenomenul *anafixiei*, numește *al șaselea simț* facultatea în bună parte necunoscută în virtutea căreia omul — prin puteri nebănuite și disprețuite de mentalitatea pozitivistă a veacului — poate cunoaște fără mijlocirea organelor de simț, evenimente și date distanțate în timp și spațiu, cari trec peste puterea de percepere sensorială comună. ¹⁾ Căci această facultate excepțională nu se dezvoltă decât la un număr restrâns de indivizi, constituind o activitate rară a ființei umane, deși normală pentru cei ce o posedă. ²⁾ Ea pare a fi uneori un *dar natural* al celui înzestrat cu dânsa, de același fel poate cu inspirația științifică și estetică, avându-și originea în ceea ce reprezentanții apuseni ai „teologiei spirituale” ³⁾ numesc *grafie naturală*, datorită *prezenței de imensitate a lui Dumnezeu* în lume. ⁴⁾

Ca un exemplu de asemenea cunoaștere suprasensibilă putem cita cazul „*fântânarilor*” („*sourciers*, *Rutengänger*”), oameni cu un simț special de a descoperi existența apei la adâncimi mari și în terenuri lipsite complet la exterior de semne cari ar putea denota rațional prezența acestui mediu vital în profunzime. ⁵⁾ Sunt unii oameni în mâinile cărora o baghetă reacționează la prezența unor anumite substanțe minerale ascunse în pământ, iar la un congres care a avut loc în timpul din urmă în prezența mai multor geologi și hidrologi s'au făcut experiențe pe teren cu mai mulți „ghicitori” de acest fel, „din care a rezultat că chestiunea nu se poate simplu nega și că ne aflăm în fața unei probleme care merită o cercetare științifică”. ⁶⁾

1) Cf. Alexis Carrel, op. cit. pp. 138-134.

Fenomenele cari se pot plasa în această categorie și deci în domeniul acestei psihologii extraordinare sunt cele cunoscute sub numele de clar-viziune, telepatia etc., etc. Cf. *ibid*; cf. și Alexandru Peristeanu: „*La méthode scientifique*”, Paris, Alcan, 1932, p. 16.

2) Cf. Carrel, *ibid*.

3) Numim ca asemenea reprezentanți pe: Jacques Maritain, Henri Bremond, Joseph Maréchal, Garrigou-Lagrange etc. Vezi *Cursul de Teologie Mistică* al D-lui profesor Nichifor Crainic, predat în anul 1933-34, cap. „*Mistică și artă*” pp. 181 sq. Vezi Idem și „*Curs de Istoria literaturii bisericesti și religioase moderne*” predat în 1932-33, prelegerea inaugurală, pp. 26-27.

4) Cf. Nichifor Crainic, *Curs de Teol. mist.* cit. p. 197, Idem: *Ortodoxie și Etnocrație* pp. 76-78, Dr. Alexis Carrel op. cit. p. 135.

5) Cf. N. Crainic, *curs cit.* pp. 153-54.

6) Prof. Sava Athanasiu, loc. cit. pp. 447-449. O firmă de sondaje din Germania declară că majoritatea sondajelor executate de ea au fost făcute nu după consultările specialiștilor hidrologi sau geologi ci după arătarile acestor fântânari. (*Ibid.*)

La asemenea posibilități de penetrație a spiritului se poate ajunge, în al doilea rând și prin strădania omului. Cuvintele Mântuitorului: „Dacă ați avea credință cât un grăunte de muștar și ați zice muntelui acestuia: mută-te și aruncă-te în mare, așa va fi”,⁷⁾ pot fi luate și în înțelesul că prin numeroase și îndelungate exerciții spirituale cari duc la *mortificarea simțurilor* și în ultima analiză la sfințenie — bineînțeles prin continua asistență harică a lui Dumnezeu — misticul creștin, cași ascetul, sfântul câștigă daruri minunate și posibilități de cunoaștere și manifestare energetică, cari nouă celor ce cunoaștem realitatea numai cu simțurile fizice și le avem opace pe cele ale duhului ni se par bizarerii sau afirmații necontrolate. Minunile de cari sunt pline viețile sfinților nu sunt însă datorite numai fanteziei povestitorului, ori încadrării în ele a unor versiuni legendare necontrolabile, cum se afirmă în vremurile mai noi.

În „*Pateric*”, această admirabilă carte de experiență duhovnicească a asceților din pustii, în care se poate vedea un magistral simț critic și de selectare a datelor primite din diferite izvoare, fenomenele de *clair-voyance* sau *clar-viziune* ocupă un loc de frunte și sunt verificate prin date absolut autentice. La fel se petrec lucrurile în viețile marilor mistici, cum se poate vedea printre altele din cartea lui *Henri Joly*: „*La psychologie des Saints*”, dar și din *sinaxarul Mineelor* noastre, cari abundă de vedenii, profetii, levitațiuni și alte asemenea fenomene prin cari se biruește rânduiala firii.⁸⁾

O mulțime de asemenea fenomene psihice necunoscute sau rău cunoscute ne indică dar că în totalitatea ei capacitatea de a simți a omului e mult mai mare decât se crede de obicei.⁹⁾ Neglijând însă cultivarea simțurilor inconștiente și mărginindu-se în cercetarea științifică la cele cinci simțuri conștiente, ele înșile rău cunoscute și furnizând de multe ori senzații eronate, apar firești greșalele cari marchează drumul mersului înainte al științelor exacte.

B. Și la fel de firească e în același timp și *neputința aceleiași științe* de a prezenta cheia tuturor problemelor cari frământă mintea și curiozitatea omenească. Mulți oameni de știință sin-

ceri și fără idei preconcepute recunosc cu toată seninatatea că credința într'un progres nelimitat al cunoașterii științifice ori în epuizarea domeniului acestei cunoașteri e neîntemeiată și tot mai mult contrazisă de fapte. „La nature ne nous a livré jusqu'ici qu'une infime partie de ses secrets, et ceux-ci, qui sont la clé véritable de l'énigme ont grande chance de nous rester longtemps encore, sinon toujours, inabordables”, spune profesorul *Emile Caullery* în lucrarea lui *Science*, apărută în 1938.¹⁰⁾

E drept că știința e imensă dacă o raportăm la mijloacele noastre de informațiune — destul de reduse după cum s'a putut vedea — dar în același timp și minusculă dacă o raportăm la obiectul studiului ei.¹¹⁾

Menționăm că efortul făcut până azi de *Astronomie*, pentru a sonda abisurile cerești, n'a făcut decât să împingă granițele necunoscutului, fără a ajunge la margini.¹²⁾

(Urmează)

Intrând în Post.

*Cine mai postește astăzi
Creștinescul post curat?
Cine — prin călcarea legii
Se mai teme de păcat?*

*Nu cinștim cum se cuvine
Nici sfânta Duminecă
Și puțini în vremea noastră
Se mai și cuminică.*

*Unii, fără socoteală
Bagă vină la popor
Dar, cum zice și proverbul:
„Nu-și văd bârna'n ochii lor”.*

*Când vom fi toți cărturarii
Ca lumina din Altar,
Talpa Țării va fi una
N'om avea pui de sectar.*

G. B.

Un preot elvețian, cu simțul afinității pentru apa subterană ghidește existența apei nu numai pe terenul pe care merge, ci din orice regiune oricât de îndepărtată, privind numai harta acelei regiuni. Sunt lucruri cari — neputându-se încadsa în angrenajul pozitivist al științei — ne pun pe gânduri, desvâluindu-ne laturi nebănuite din ființa noastră, imposibil de explicat strict rațional. Cf. N. Crainic, loc. cit. pp. 153-55.

7) Cf. Mat. XXI 21; Mc XI 23.

8) Cf. N. Crainic, loc. cit. pp. 152 sqq.

9) Cf. Alex. Perieteanu, op. cit. p. 19.

10) Ap. Lecomte du Noüy pp. 187-188.

11) Cf. Alex. Perieteanu, op. cit. p. 201.

12) Cf. A. de Lapparent, op. cit.

Cuvântul

Ierarhului Ioan-Gură-de-Aur, rostit credincioșilor săi din Constantinopol, înainte de exilarea sa.

Traducere de Preotul IOAN NICORESCU.

Prin intriga împărătesei Eudoxia și a mitropolitului Theophil din Alexandria, care prin sinodul său „ad quercum“, sub toată critica, s'a dejosit pe sine, făcându-se instrumentul curții încât a adus pe împăratul Arcadiu până acolo de a semnat decretul de exilare a Sf. Ioan Chyzostom, la anul 403.

Acest Ierarh s'a îndreptat către turma sa cuvântătoare cu o cuvântare rostită din inimă, asigurându-o și mângăindu-o, că Biserica numai prin neazuri și grele pătimiri va birui.

*

Multe valuri, înfricoșate turtuni, — nouă însă nu ni-e frică, că vom peri: pentru că noi stăm pe stâncă! Marea se poate înfuria, dar această stâncă n'o poate nimeni sfărâma. Și de fapt, de ce să ne temem? De moarte? „Căci pentru mine viața este Hristos și moartea un câștig“. (Filip I, 21). Exilul? „Al Domnului e pământul și plinirea“. (Ps. 23, 1) Pierderea averilor? „Căci noi n'am adus nimic pe lume și este învederat, că nici să scoatem ceva nu putem“. (I. Tim. 6, 7). Ceeace lumea are mai înfricoșat, eu desconsider; ceeace ea are mai ațâțător eu batjocuresc. Mie nu mie frică de sărăcie, eu nu râvnesc la bogăție, nu mă îngrozesc de moarte; eu nu mă leg de viață, mie mi-e numai de sufletele noastre.

De aceea amintesc numai încurcăturile aceastea și vă cer iubirea noastră, ca să rămâneți tari și nemișcați în sufletul vostru. Nimeni nu ne va putea despărți de iubirea noastră. Ceeace Dumnezeu a împreunat, omul nu poate să despartă. Aceasta se zice despre bărbat și femeie: „Pentru aceea va lăsa omul pe talăl său și pe mama-sa și vor fi amândoi un trup“. (Etes. 5. 31). „Ceeace Dumnezeu a împreunat, omul n'are să despartă“. Dacă tu nu ești în stare să desfăci căsătoria, cu cât mai puțin vei putea risipi Biserica lui Dumnezeu? Te poți război, dar Aceluia, cu care te biruești nu-i poți face nici un rău. Lupta ce o dai contra mea, mă înalță, iar tu îți irosești puterea. Greu îți este a te împotrivi boldului — acului — că-ți rănești picioarele tale, întocmai ca valurile, care se lovesc de stâncă nu strică nimic, ci se sparg și se prefac în spume.

Nimic nu se poate măsura cu puterea Bisericii. O, muritorule, întinde-ți armele tale ca

să nu-ți nimicești propria-ți putere. Ceeace faci tu, înseamnă a te război cu cerul. Te lupți cu oameni, biruința e problematică; ataci tu însă Biserica, te faci neputincios. Toată puterea pământescă o întrece nemăsurat de mult puterea Dumnezească. Doar voim să ne măsurăm cu Cel atotîntal? Suntem noi mai puternici decât Dânsul? Dumnezeu a așezat temelii pământului cine e în stare s'o clătească? Au nu cunoști tu puterea Sa? „Celce caută la pământ și se cutremură“. (ps. 103, 30). Dânsul poruncește și celce se cutremură, stă neclintit.

Un cutremur a cutremurat orașul nostru. Dumnezeu a întărit iarăș pământul; cu cât mai mult, poate Dânsul face Bisericii Sale? *Da, Biserica e mai tare, eu numai decât pământul, ci chiar și decât Cerul, pentru că „Cerul și pământul vor trece, iar cuvintele mele nu vor trece“.* Care cuvinte? „Tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica mea și porțile iadului nu o vor birui pe dânsa. (Matei, 16. 18).

De nu crezi cuvintelor, crede faptelor. Câți tirani au cercat să supună Biserica! Da, de câte fiere roșii, și focuri nu s'au folosit ei! Pe câte fiare sălbatice nu le-au ațâțat! Câte săbii au ascuțit! Și unde sunt acei dușmani? Ei au amuțit și s'au îngropat în veșnica uitare. Biserica însă lucește mai vârtos decât soarele. Tot ceeace avuseră aceia s'a nimicit; ceeace însă e a Bisericii, e nemuritor. Și de s'ar cutremura tot pământul, eu știu în mână hrisovul de protecțiune al Domnului meu; eu cetesc conținutul aceluia, ce mi-e zid și nebiruit iaz. Să vă cetesc hrisovul Domnului meu? „Și iată, Eu, zice Dânsul, sunt cu voi în toate zilele până la sfârșitul veacului. Amin“. (Mat. 28, 20). „Hristos, e cu mine, de cine mă voiu teme?“

Ridice-se toate valurile împotriva mea, toată marea inviforeze-se, aprinde-se toată mânia stăpânitorilor în contra mea; de toate acestea nu mi-e frică, mai puțin decât o pânză de păianjen și nu mă desparte iubirea mea de voi, așa că azi m'ași bucura de exilarea mea. Pentru că aceasta mi-e neclătita mea lozincă: „Doamne fie voia Ta nu ceeace unul sau altul voiește, ci ceeace Tu voiești!“ Acesta e turnul meu, aceasta neclătita mea stâncă, acesta cel mai tare razim al meu. Voiește Dumnezeu exilarea mea, eu stau gata; voiește Dânsul să rămâi aici și pentru aceea îi sunt Lui mulțumitor.

Ori precum dorește, îi sunt Lui mulțumitor. Nimeni dară, să nu vă turbure pe voi. Rugați-vă numai, pentru că satana a năpustit acest vifor asupra noastră, ca să zădărnicească zelul vostru de rugăciune. Nu i-a succes însă, pentru că văd, că zelul vostru e mai mare și s'a

deșteptat tot mai mult. Dimineată, vă voiu însoți cu litiă; că unde sunt eu, se cade să fiți și voi și unde voi sunteți, acolo sunt și eu.

Noi suntem un corp; că nici corpul nu se va despărți de cap, precum nici capul de corp. Și de cumva ne vom despărți cu locul, iubirea ne va ține tot uniți; nici chiar moartea nu ne va putea despărți".¹⁾ (Serm. anteq. ired in exil. 1-3; Migne, P. gr. LII. 428-430).

RECENZIE.

Nicolae Cornean: Monografia eparhiei Caransebeșului, Caransebeș, 1940.

De multă vreme se simția nevoia unei monografii eparhiale a Caransebeșului. Deși se cunoșteau multe date din trecutul istoric atât de bogat al eparhiei, totuși o lucrare de dimensiuni mari mari n'am avut.

D-l Nicolae Cornean, consilier ref. eparhial dela Secția culturală și-a luat rolul greu de a scrie o monografie completă, unitară a eparhiei. Este pentru prima dată când în viața eparhiilor din Ardeal și Banat, apare o astfel de lucrare demnă de toată lauda. Calitățile bine cunoscute de apreciat cunoscător al treburilor bisericești din Banat, care a lucrat pe terenul istoric al Banatului cu însușiri de bun publicist, dl Nicolae Cornean după o muncă de aproape 2 ani de zile, își leagă numele de o lucrare bisericească cu caracter istoric. Ea ne înfățișează trecutul atât de bogat al Banatului, din punct de vedere bisericesc, cultural. În cele 663 pagini defilează o lume întreagă, mitropoliți, vlădiei, preoți, diaconi — oameni de școală — ctitori de lăcașuri sante — strădanii și năzuințele Românilor bănățeni, cari au pus temelie solidă vieții noastre bisericești din Banat.

Lucrarea așa cum a ieșit de sub tipar se datorește indemnului P. S. Părintelui Episcop Vasile, cum o afirmă autorul în prefața lucrării sale: „Netărmuită recunoștință am și voi păstra Prea Sfinției Sale Părintelui Episcop Dr. Vasile Lazarescu al nostru pentru că dintru început m'a încurajat și nespus de mult m'a ajutat ca

să tipăresc și să public această monografie. Haina sărbătorească a bisericilor, interesul preoților și întrecerea în realizări bune, unele consemnate aci, se datorează în bună parte Prea Sfințitului Părinte Episcop. Lucrarea terminată se prezintă ca un modest omagiu pentru adevărata schimbare la față pe care Prea Sfinția Sa a reușit să o realizeze în eparhia Caransebeșului". În introducere găsim o privire scurtă asupra trecutului episcopiei Caransebeșului, unde autorul face încercări de apropiere între poporul din Banat și alte popoare europene (p. 1-3). Vechimea episcopiei noastre (pp. 4-16) după istoricii străini și români, se urmăresc vestigiile cele mai vechi de organizare bisericească în Banat. Legătura se face în mod cronologic utilizându-se toate datele istorice, cari se referă la Banat. „Districtele valache", cu numele atâtor luptători români din Banat, aduc după sine stabilirea unei legături vechi de ierarhie bisericească. Șematismul episcopilor din Caransebeș e lucrat și întregit bine, până acum numai unele crâmpeli de fapte se puteau ști. În (pp. 17-36) documentele istorice abundă, și în cadrul vechei episcopii Vârșet-Caransebeș, găsim și episcopii sârbi, un capitol interesant e și „despărțirea ierarhică a Românilor de Sârbi", grelele întâmpinări și irosirea puterilor ce le-au făcut Români pentru ca să se elibereze de sub erarhia sârbească.

Istoria propriu zis a erei Românești, pînă de activitate, cu fapte glorioase pe terenul bisericesc se începe cu minunata figură a marelui ierarh Ioan Popasu (1865-1889). Ordinea cronologică a episcopilor Caransebeșului dela despărțirea ierarhică încoaci, urmează în pp. (36-56).

D-l Nicolae Cornean caracterizează pe fiecare ierarh în parte, descriind viața și opera lor, nescăpându-i din vedere nici o realizare mai de seamă ce au înfăptuit pe teren bisericesc, cultural, artistic, național și economic. „Sedisvacanța dela 26 Iulie 1908 — până la 25 Aprilie 1910. Cele trei alegeri de episcop", e un capitol de frământare național-bisericească, ce au purtat-o naționalistii pentru biruința vieții naționale din Banat. Consiliul eparhial joacă un rol important azi, ca și Consistorul diecezan din trecut, referenții au fost oameni destoinici, cu multă pricepere și abnegațiune, activitatea acestora este înscrisă începând cu primii și până la cei de azi. Alături de Episcopi vin școalele de teologi și de învățători, cari se încadrează minunat într'un tot unitar, pregătind tinerele elemente pentru viața satelor noastre: preoți și învățători. Profesorii acestor instituțiuni sunt menționați cu vasta lor activitate religioasă și culturală, începând cu anii 1865/66. (pp. 57-89). Școala de

1) Abia începuse Sfântul călău exilului și precum scrie Palladius, s'a surpat o parte a palatului împărătesc. După Theodoret, a fost în infăcoșat cutremur de pământ, în care Eudoxia singură a văzut judecata lui Dumnezeu; așa, ca însuș Eudoxia a cerut ca să se re-ntoarcă Ioan din exil. Pacea însă n'a durat mult. În scurt timp a urmat din nou persecuția și Sfântul a întreprins pentru a doua oară drumul exilului care s'a finit acum cu moartea sa la anul 407 în ziua de 14 Septembrie, înălțarea Sf. Cruci, al cărei însușeșit predicator a fost toată viața sa.

cântăreți, Biblioteca eparhială, Muzeul eparhial, Asociații și societăți religioase, Foaia Diecezană, Calendarul Românului și Biblioteca religioasă-morală (32 numere), toate au fost lumină de călăuză în viața bisericească și națională a neamului nostru. (pp. 89-95).

Străduințele instituțiilor economice-financiare, fondurile și fundațiunile au creat posibilități de refacere a vieții bisericești și morale, realizând opere trainice — creind condiții favorabile celor ce lucrau pe terenul spiritual. Și aici remarcăm figura măreață a marelui mecenat Vasile Stroescu (pp. 96-99). Mănăstirile și locurile de pelerinaj, sunt puține în Banat, ele au o deosebită semnificație, nu-i de mirare, că au putut rezista și acestea, dacă ne gândim prin câte greutăți au trecut: Mănăstirea „Izvor“ de lângă Boșca-montană, cu ieromonahul Macarie Gușcă, „Izvorul Miron“, Mănăstirea „Călugăra“ în apropierea comunei Ciclova-montană, așezată într'un loc stâncos din pădurea ce se numește „Cracul Călugărului“, cu ierom. Vartolomeu Durăin, Mănăstirea „Săraça“, refăcută în 1934, ctitoria P. S. Păr. Episcop (p. 56 și 105).

Mănăstirile Mrăcunea, Partoș, Vărădia, Srediștea-mică, locul de pelerinaj „Piatra-Scrisă“, toate constituiesc locuri de retragere, de meditație religioasă. (pp. 100-108).

După acest cadru general al eparhiei propriu zisă — urmează descrierea amănunțită a protopopiatelor cu fiecare parohie în parte în ordinea alfabetică a lor. Eparhia Caransebeșului are astăzi 353 parohii matere și 43 filii, grupate în 11 protopopiate. Descrierea acestor parohii din N. Cornean a făcut-o după un chestionar, bine documentat ce s'a lansat — datele chestionarului au fost în parte verificate, dar *partea grea și personală* ce a realizat-o a fost verificarea cu ajutorul istoricilor streini și români bănățeni, ținând seama de toate publicațiunile istorice apărute până în prezent în domeniul vieții bisericești în Banat. Deci o muncă grea și stăruitoare. În (pp. 113-645) găsim pe istoricul monografiei bisericești, care ne dă un adevărat tezaur de bogăție culturală și bisericească a Banatului.

Citind cu atenție viața bisericească a satelor bănățene ne dăm perfect de bine seama, de lupta ce a dus-o ortodoxia română din Banat cu stăpânirile streine, pentruca să-și păstreze existența. Fiecare sat își are Sf. biserică și preotul în clișeu ce este alăturat. Apoi iconostase și alte vederi, cu momente mai principale.

Toată această monografie a eparhiei Caransebeșului, are o seamă de clișee, cari însoțesc în imagini, ceace din N. Cornean ne descrie. E scrisă pe hârtie velină și legată în pânză, în

condiții tehnice foarte bune, are indice analitic.

Monografia eparhiei Caransebeșului este un adevărat inventar al bogățiilor culturale-bisericești din Banat. Străduințele d-lui Nicolae Cornean, vor fi răsplătite, atunci, când intelectualii noștri din Banat o vor citi.

Prof. Constantin Rudneanu.

Ș T I R I

Deschiderea Parlamentului s'a făcut Joi în 7 Martie a. c. Mesagiul Regal de deschidere afirmă categoric neutralitatea României, în măsura în care sunt ocrotite interesele românești și integritatea hotarelor țării.

La deschiderea Corpurilor Legiuitorului a luat parte și Prea Sfințitul Părinte Episcop Vasile al nostru.

Candidații reușiți la alegerile pentru Adunarea eparhială sunt următorii:

I. *Boșca-montană*. Prot. Dr. Zeno Muntean prot. teol., Octavian Furlugianu senator, Dimitrie Zgriban revizor școlar. II. *Bozovici*. Pr. Ioan Goanță, Eftimie Gherman deputat, Dr. Ioan Draghici avocat. III. *Brebul*. Protodiacon T. Roșca, Dr. David Jurca medic, Dr. Dimitrie Novacescu avocat. IV. *Caransebeș*. Prot. I. stravrofor R. G. Ancușa cons. ref. ep., Pavel Jumanca inspector școlar, Ing. Ștefan Bornuz dir. C. A. V. *Cășava*. Pr. Victor Iclozan, Victor Feneș industriaș, Aurel Logojan primpretor. VI. *Domașnea*. Pr. Vasile Paica, Ing. Petru Fotoc insp. silvic, Dr. Isac Rădulescu avocat, VII. *Făget*. Pr. Ioan Muntean adm. prot., Dr. Titus Popoviciu subsecretar de Stat, Dionisie Dragulescu revizor școlar. VIII. *Iablanița*. Protoș. Dr. Laurențiu Busuioacă prof. teol., Romul Boldea președ. C. A., Ing. Damaschin Stroca insp. silvic. IX. *Logoj*. Prot. Dr. Aurel Mihaescu, Bujor Barbu primpretor, Dr. Ionel Dobrin primar Logoj. X. *Moldova-nouă*. Pr. Arsenie Goloraba, Moise Arcan rev. școlar, Ing. I. Mihălcescu dir. U. D. R. XI. *Ohaba-bistra*. Pr. Isaia Suru adm. prot., Ing. Mihail Cloșan insp. silvic, Dimitrie Sgăverdia cons. ref. eparhial. XII. *Oravița*. Prot. Virgil Musta, Dr. Petru Corneanu, Dr. Pavel Liuba avocat. XIII. *Orșova*. Prot. Iosif Cămplian, Victor Ioviția primpretor, Const. Vladu prof. teol. XV. *Răcăjdia*. Prot. Ioan Oravițan, Dr. Maxim Radovan avocat, Dr. Ioan Fira medic. XVI. *Recița-montană*. Prot. Dr. Iosif Ieremia, Cornel Milutinovicu primpretor, Dr. Cornel Roșu medic. XVII. *Sacul*. Pr. Mihuți Jigorea, Nicolae Cornean cons. ref. eparhial, Dr. Nic. Domăneanțu avocat. XVIII. *Slatina-mică*. Pr. Ilie Sârbu, Const. Călcău dir. de bancă, Ing. Alex. Andrei insp. silvic. XIX. *Săraça-montană*. Pr. Gheorghe Cotoșman prof. teol., Dr. Alexa Jianu inginer chimic, Ing. Vasile Poboran Dir. U. D. R.

Alte reveniri. Prin stăruințele preotului nostru Remus Suru din Bucoșnița a revenit la mamă unică familie de sectari bapțiști din această comună a noastră. De-acum Dimitrie și Ana Cureau împreună cu fiul lor Vasile se vor ruga la un loc cu dreptcredincioșii creștini din Bucoșnița, preamărind puterea lui Dumnezeu care i-a readus din calea rătăcirii.

Ziarul „Acțiunea“ din Lugoj, scrie în nrul său 7 din 25/II a. c. următoarele: „Suntem informați că dl **Augustin Muntean**, directorul Băncii Banatului din Caransebeș și vice-președinte al Camerei de Comerț Lugoj, a subscris și vărsat la Bonurile de înzestrarea Armatei salariul său pe trei luni. Ni se aduce la cunoștință că dl **Munteanu**, în calitatea d-sale de membru în Comitetul Central județean al Bonurilor de înzestrarea Armatei, desvultă o vie activitate în orașul Caransebeș pentru stimularea subscrierilor“.

Din valea Almăjului. Preoțimea din valea Almăjului a ținut în ziua de 5 Martie a. c. o întrunire colegială la Bozovici, cu prilejul căreia s'a hotărât, ca începând cu postul Păresimilor, să se înceapă și ținerea de cercuri pastorale în comunele din Almăj. Până la Paști se va desfășura activitate în comunele: Șopotul-vechiu, Pataș, Rudăria, Borlovenii-vechi, Lăpușnic, Gârboveți, Prilipeți, Prigor, Bozovici și Bănia iar după Paști se va continua în comunele: Dalboșeți, Moceris, Borlovenii-nou și Șopotul-nou.

Concurs

În baza ordinului Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 6968 B. ex 1939 din 8 Decembrie 1939, se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“, pentru postul de preot la parohia a II de clasa II-a din comuna **Grebenăț** protopresbiteratului Vêrșețului, devenită vacantă pe urma abdicării preotului Adam Fiștea.

I. Beneficii.

1. Sesiunea parohială în estindere de 32 jughere 750 stân. □
2. Birul parohial uzitat.
3. Veniturile stolare uzitate.
4. Nefiind casă parohială, de locuință se va îngriji alesul preot.

II. Indatoriri.

Preotul ales este obligat a-și împlini toate datorințele preoțești și pastorale, a predica regulat în fiecare Duminică sau sărbătoare și a catehiza la școala primară, fără nici o altă remunerație.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Ceice doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea calificațiunea cerută pentru parohii de clasa II-a, precum și binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan, să-și înainteze cererile, adresate consiliului parohial ort. rom. din Grebenăț, prin Prea On. Oficiu protopopesc al Vêrșețului.

Reflectanții se vor prezenta, pe lângă prealabila încunoștințare a Prea On. Domn protopresbiter tractual, în vre-o Duminică sau sărbătoare în sf. biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântare, tipic și oratorie, însă nicidecum în ziua de alegere.

Grebenăț, din ședința consiliului parohial, ținută la 17 Ianuarie 1940.

Președinte:

Nicolae Suci.

1—3

Secretar:

Pavel Ștefan.

În conțelegere cu Oficiul protopopesc.

Ioan Geția

adm. protopop.

Judecătoria rurală Teregova, secția c. f.

Nr. 59/1940 c. f.

Publicațiune de licitație și condițiile de licitație.

În cauză de executare pornită de următorul Nistor Brânzei din comuna Cornereva contra urmăritului Ion Valușescu domiciliat în Bogoltin la cererea urmăritului.

Judecătoria având în vedere Legea pentru unificarea unor dispozițiuni referitoare la executarea silită publicat în Monitorul Oficial Nr. 179/1938, ordonă licitațiunea execuțională, în baza art. 144, 146 și 147 din Legea LX din 1881, asupra 5:20-a parte de sub B. 1 și 3:2-a parte de sub B. 5 total 8:20-a parte din imobilele înscrise în c. f. a comunei Bogoltin Nr. 1627 coalei c. f. „Intravilan“ 125 stj. p. în valoare de 120 lei, top. 363 Valea Corni 200 stp. în valoare de 90 lei, top. 370 Valea Corni 175 stj. p. în valoare de 50 lei, top. 377 Valea Corni 50 stj. p. în valoare de 30 lei, top. 482 Maliniac 1 jugh. 200 stj. p. în valoare de 350 lei, fără Nr. top. Valea Corni 50 stj. p. în valoare de 25 lei, top. 175 Carpini 62 stj. p. în valoare de 50 lei, pentru încasarea creanței de 1242 lei capital, interese de 13% dela 25 Noemvrie 1939, spese de proces și de executare de 1154 lei, fixate până acum spese de 305 lei fixate acum pentru cererea de licitațiune;

Prețul de strigare se stabilește în baza § 6 din lege în sumă susarătă care se poate reduce cu 25%.

Fixează termen pentru ținerea licitațiunei, pe ziua de **23 luna Martie anul 1940 ora 11 a. m.** în casa comunală a comunei Bogoltin.

În baza art. 150 legea LX din 1881 condițiunile de licitație se stabilesc după cum urmează:

1. Imobilele supuse la licitație nu pot fi vândute cu preț mai mic de 75% din prețul de strigare.

2. Cei cari voiesc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc, drept garanție 10% din prețul de strigare în numerar, ori să predea aceluiaș delegat chitanța de depozitare judecătorească prealabilă a garanției și să semneze condițiunile de licitație.

3. Fiscul, creditorii cei privilegiați și cei ipotecari nu sunt datori să depună garanție în calitate de licitanți. Condițiunile de licitație se pot vedea în orele de birou la Instanța c. f. Teregova.

Ordonă să se noteze ordonarea licitațiunii în coala c. f. Nr. 1627 în comuna Bogoltin.

Data în Teregova la 14 Ianuarie 1940.

Jud. ss. **A Gheorghiu**

ss. **I. Bica** dir. c. f.

Pentru conformitate: **I. Bica** dir. c. f.